

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Tulipánkert és háziipar.

Zombor, 1906. dec 17.

A nemzeti érzésnek attól a hatalmas fellobbanásától, mely a veszélyeztetett alkotmány védelmére szervezkedő ellenállást nyomon követte a társadalom minden rétegében az ország legféltrebb eső zugolyaiban is, kivirított a tulipán, mint a politikai és gazdasági függetlenségünk biztosítására följajánkozott együttes nagy eltökéltségnek jelképe.

Azonban a véletlen, mely szereti a váratlan fordulatokat s az ámulatba ejtő ellentéteket, a tulipán-fakadásnak hajnalán hirtelen véget vetett az alkotmányválságnak is. Kiesett az ország kormányrudja a gyászmagyarok kezéből, kik vállalkoztak önálló államiségünk megcsorbitására, törvényhozásunk erőszakos elnémitására, sőt alkotmányunk teljes felfüggesztésére s az ország sorsának intézése egyszerre azoknak a nagy hazafiaknak kezébe került, kik a nemzeti ellenállás tüzes szítói s az alkotmányvédelem hős szervezői voltak.

Egy ideig úgy látszott, mintha a szerencsés sorsforduláson érzett általános öröm hevétől a tulipánkert elhervadt volna. Egy izben már el is sirattuk e lap hasábjain. De csalódtunk s e csalódásunkat örömmel valljuk meg és készséggel hirdetjük világgá. A tulipánok csak első virágjukat hullatták el, hagymájuk épségben megmaradt s ma már ismét gazdag bimbófakadással kecsegtet.

Mint hogy az alkotmányvédelemben lekötött erők is felszabadultak, a tulipánkert szövetség most már teljes erővel a társadalmi uton megoldandó nemzeti feladatoknak szentelheti és az első biztató jelenségek tanúsága szerint tényleg szenteli is magát. A szövetség szózata, melyet tagjaihoz és a nagy közönséghez intézett s melyben szerencsés érzékkel első feladatának a nemzeti munka megbecsülését tekinti minden téren, de különösen az ipar terén, mely a külföldtől való százados függés alatt idegen iparcikkekhez szokott társadalmunknak valószínű mostohája, úgy látszik, nem

hangzott el mint kiáltó szó a pusztában. Mindenütt megértették a háziipar felkarolásának szociális, valamint a magyar kézmű- és gyári iparcikkek állandó gyűjteményben szemléltető magyar ház létesítésének nemzetgazdasági nagy jelentőségét. Amaz keresetforrást nyit a földmivelő nép számára olyan időben, mikor a mezei munka szünetel s ennél fogva alkalmas arra, hogy az elégedetlenségből táplálkozó agrárszocializmusnak gátat vessen; emez népünk ipari képességének feltárásával hova-tovább eloszlatja a bizalmatlanságot és közönyt, melyet nemzeti munkánk termékei és iparunk fejlődése iránt tanusítunk. A Budapesten most megnyitott népipari vásár fényes sikere is igazolja az ez irányban megindított mozgalom helyességét.

Nálunk nemzeti eszmékért minden áldozatra kész főispánunk neje, Fernbach Károlyné urnő vette kezébe a Tulipánkert Szövetség fiókjának megalakítására és a háziipar meghonosítására és fejlesztésére irányuló mozgalom vezetését. Az értekezletről, melyet ez ügyben összehívott, más helyen számolunk be. Itt még csak azon bizalmunkat óhajtjuk kifejezni, hogy az ő honleányi lelkesedése és szeretetreméltósága biztos záloga a mozgalom sikerének s hogy társadalmunk aprajagya tömegesen fog sorakozni az alá a zászló alá, melyet az ő keze lobogtat magasan s melyre a nemzeti munka megbecsülése s gazdasági önállóságunk kivívása van felírva.

Adja isten, hogy úgy legyen!

Egy fontos misszióju, 100 éves középiskola.

Egy szerény középiskola: az ujverbázi államilag segített községi algimnázium száz éves fennállását ünnepli majd 1909-ben. Az iskola igen szerényen, gyenge alapon indult és sok küzdelemmel a létért mégis elérte azt a szép numerust években, amellyel összes középiskoláinknak csak a fele dicsekedhetik. Maga Ujverbász, a most már rohamosan fejlődő, a modern haladás minden tényezőjét magában foglaló és sok felvidéki szabad királyi s rendezett tanácsu városok hátterbe

szorító, Alsó-Bácskának legszebb nagyközsége abban az időben, vagyis 1809-ben, alig két évtized óta létezett, ugyanis 1785-ben telepítette ide II. József császár a mi derék sváb-jainkat s az ismeretlenség sűrű ködéből részint a Ferencesatorna létesítése következtében a mindinkább nagyobbodó terménykereskedelme, részint állat, de főleg sertéskereskedelme emelte ki némileg.

Az 1882-ben épült budapest—zimonyi vasuti fővonal pedig egy csapásra Alsó-Bácska virágzó nagyközségeinek a centrumává tette. Maga igen kedvező fekvése is arra predestinálta Verbászt, (értem itt Overbász testvérközséget is, amely csak politikai tekintetben különálló), hogy vezető, irányító szerepe legyen az őt körülrajzó kisebb-nagyobb községeknek. Verbászt Alsó-Bácskában e vezető szerepétől egy nagyközség sem ütheti el, nem pedig azért, mert az óbecse—zombori vasuti vonal kiépítésével még inkább centruma lett Alsó-Bácskának és hogy teljesen azzá legyen, — amint annak is kell lennie az előbb említett kedvező tulajdonainál fogva — nincs egyéb hátra, mint százéves alma materünk kiegészítése, illetőleg főgimnáziummá való fejlesztése. Es ha ez megtörténik, ami elé semmi akadály sem gördül, mert a két Verbász értelmes és számítani kitűnően tudó közönsége minden tőle telhető áldozatot meghoz, jól tudván azt, hogy ezzel az áldozattal szép közönségét a virágzásnak magas fokára emeli, akkor Verbász Bácskának hetedik városává és pedig kereskedelem, kultura, de főleg hazafias misszió tekintetében hatalmas centrumává alakul.

Az intelligens elem egyik-másik részének ide vonzása rövid idő kérdése; mert ahol főgimnázium, polgári leányiskola, állami és sok más felekezeti népiskola és óvóiskola, továbbá vasuti fővonal, sok gazdag közönséget érintő szárnyvonal centruma, főposta, telefon, modernül berendezett ártézi gőz- és tükörfürdő, több nagy forgalmu pénzügyintézet, számos kereskedő, (köztük több nagykereskedő), igen sok iparos van, ahol a forgalom és a kereskedelem igen élénk, mindezek a kiváló tulajdonok rohanó árként magukkal ragadják azokat a kiegészítő részeket is, amelyek az összeharmonizált ilyen tulajdonok mellett csak ideig óráig, de sokáig nem hiányozhatnak.

Százszentendős intézetünk kifejlesztése tehát természetes fejlődése a viszonyoknak, a körülményeknek, amelyek mintegy imperatív módon lépnek föl e követelménnyel. Nincs is rajta mit csodálkoznunk. Egy ilyen baladó nagyközség nem ejtethet el olyan, reá, illetőleg haladására vonatkozó óriási előnyt, amely mintegy ölébe hull önönmagától. Bácskában 7 középiskola van, amelyek közül azonban csak 6 végez kulturális misszió mellett egyuttal hazafias missziót is. Már pedig ez utóbbi sok-

kal fontosabb a Bácskában, mint az előbbi, mert ha tekintetbe vesszük a lakosságot anyanyelve szerint, azt látjuk, hogy ennek majdnem harmadrésze még idegen anyanyelvű és ha nézzük e hat iskola fekvését, (Szabadka, Zenta, Zombor, Baja, Ujvidék, Verbász), azt látjuk, hogy e hatból öt a megye határán fekszik és csupán Verbász az, amely Alsó-Bácska szívében van.

Körülbelül 38 községre (mintegy 210.000 lakó) eső algimnáziumunk hivatása hazafias misszió tekintetében a legexponáltabb vidéken levő középiskolák hivatásával vetélkedik, mert a 38 községből átlag csak 7—8 az, amelyekben a magyar elem a túlnyomó, a többiben pedig jóval kevesebb a magyar elem, vagy éppen semmi. Ha tanulóink anyanyelvét tekintjük, látjuk, hogy azok $\frac{2}{3}$ -a idegenajku, habár jóleső érzéssel konstatálhatjuk, hogy sokkal biztosabb magyar nyelvi tudással jönnek már a gyermekek a gimnáziumunkba, főleg pedig a szerb ajkuak, mint azelőtt. Végrevalahára kezdik belátni, hogy Magyarországon, vagyis édes hazánkban, amely az idegenajku polgártársainkat nemcsak nem nyomja el, hanem még dédelgeti is — csakis úgy boldogulhatnak, ha anyanyelvük mellett hazájuk nyelvét: a magyart is elsajátítják. A gonosz, hitvány lelkű igazgatókra most már nem igen hallgatnak idegenajku polgártársaink, mert belátnak az álmártírok rökalelkébe, akiknek rut, hazaellenes viselkedése a jámbor nép kizsákmányolásával csak a zsebüköt tömte. Gimnáziumunk tehát inkább az idegen, mint a magyar ajkuak iskolája. Hatása pedig a helybeliekre és a környékre kulturális, de főleg a magyarosítás tekintetében nagyon is szembeötlő.

A helybeli és több vidéki népiskolában, amelyekben azelőtt a tanítási nyelv nem volt a magyar és bizony igen csekély vagy éppen semmi magyar nyelvi tudással került a gimnáziumunkba a sokszor jó tehetségű ifjú és kedvét szegte a magyar nyelvnek nem tudása — éppen a gimnáziumunk kényszerítő hatása következtében hozták be tanítási nyelvül a magyart, mert belátta a szülő, hogy milyen óriási akadállyal küzd a szegény, magyarul nem tudó gyermek, ha különben jó tehetségű is, ha egyszerre két idegen nyelvet: a latint és a magyart, — amely utóbbi egyuttal előadási nyelv is — kell tanulnia. Óriási nehézség egy 10—11 éves gyermekre s lelketlenség a szülőktől, ha olyan népiskolába járattja a gyermekét — főleg, ha iskoláztatni akarja — ahol a pap vagy a tanító vaskalaposága és hazafiatlansága miatt a tanítási nyelv nem magyar. Hisz anyanyelvét sohasem felejtí el s ha esetleg jobban tanulja meg hazája nyelvét: a magyart, mint am azt, az nem olyan nagy bűn talán! Legfeljebb egy néhány hazaáruló s mártíromságra vágyó atyafi venné ennek. És bátran állíthatjuk, hogy községünk (O- és Ujverbász), valamint a környékbeli községek intelligens, vezető eleme legnagyobb részt itt Verbászon kapta jövő hivatásához a megfelelő képzettséget és itt tanulták meg sokan a magyar nyelvet is.

Határozottan és nyíltan mondhatjuk tehát, hogy algimnáziumunk nem a viszketőség, a nagyzás szülte intézmény, hanem most már olyan természetes szükség, főleg hazafias misszió tekintetében, mint a mindennapi kenyér. Azért ennek az intézetnek, amelynek tanulóifjúsága vetekedik 68 teljes középiskola ifjúságának a számával, egyenkint értve (1905—6-ban 223 tanuló volt, jelenleg 221), nem szabad esonkának maradnia; nem azért,

mert életképessége napnál világosabb, kulturális és főleg hazafias misszió tekintetében pedig nem az utolsó helyet foglalja el Al-lamnak, fentartónak és mindenkinek, aki itt Bácskában él és jó honpolgár, különösen pedig annak, aki valamikor a verbászi gimnáziumban nyerte mostani állásához az alapot, erkölcsi kötelessége ezt a fontos hivatásu intézet kifejlesztését, illetve főgimnáziummá levését minden lehető módon előmozdítani. Nem sokára itt a 100 év!

Ezt a centenniumot illő módon csak úgy ünnepelheti Verbász és környéke, ha az előbb említett hazafias kötelességét halasztást nem tűrő módon erre az időre teljesíti. Egyszerű bankettel, evés ivással ilyen fontos ünnepet elütni nem lehet és nyíltan mondjuk ki, hogy aki nem akarja ez intézet kifejlesztését, az ellensége a kulturának, de még na gyobb ellensége a hazájának! Rövid időn belül az illetékes tényezők hozzátognak e nemes munkához. Kérünk azért mindenkit, akit némi kegyelet köt e szerény intézethez, ehhez az intézethez, amely a szegénység iskolája, hogy szóval-tettel támogassa őket, mert amidőn ezt tesszük, nemcsak kegyeletet rónunk le, nem csak régi hálánk jelét tanusítjuk szerény alma materünk iránt, hanem a szó legnemesebb értelmében igazi hazafias cselekedetet viszünk véghez! Adja a magyarok védő Istene, hogy nemes munkánkat siker koronázza s a magyarság őrtálló védővárai egygyel gyarapodjanak!

Sz-ly.

Háziipar fejlesztés Zomborban.

A mult tavasszal, a nemzeti eilenállás idejében, a Magyar Védő Egyesülettel együtt megalakult a Tulipánkert Szövetség is. Végcélja mindkettőnek egy: a magyar ipar támogatása. A Tulipánkert-Szövetségnek egy speciális célja és főfeladata: a háziipar fejlesztése, a nép számára keresetforrás nyitása oly időben, mikor a mezői munka szünetel.

Fernbach Károlyné a Tulipánkert-Szövetség zombori fiókja megalakítási módzatainak megbeszélésére, illetve annak megállapítására, vajjon szükséges-e Zomborban a háziipar meghonosítása, december 9-én, vasárnap, d. e 10 órára egy kisebb értekezletet hívott össze.

Az értekezleten részt vettek: Fernbach Károlyné elnökléte mellett Baloghy Ernő dr., Fernbach Károly, Karakásevits Milivoj, Krump Vilmos, Mero Ignác, Novákovits Izidor, Petényi József, Prokópy Imre, Spitzer Sándor, Steiner Lajos, Sztrilich Zsigmond, Zabik László, Zsuljevits Ernő.

Zabik László, a Bács megyében lévő háziipari tanfolyamoknak a földmívelésügyi miniszter által kiküldött szervező igazgatója 18 esztendő alatt itthon és a külföldön nyert tapasztalatai alapján tervezetet ad elő, amelynek segítségével a nép a háziiparnak megnyerhető volna Bácskában többfelé szervezett már háziipari tanfolyamokat s azok befejeztével háziipari szövetkezeteket s a nép mindenfelé önmagától rájött annak hasznos voltára. A népnek megnyerése nem jár nehézséggel, csak forgó tőkéről kell gondoskodni, amellyel a működés megindítható legyen. A népet semmitféle anyagi kötelezettségbe vinni nem szabad, mert akkor visszariad mindentől. Egyéb kötelezettsége ne legyen, mint dolgozni s a munkájáért járó díjat azonnal megkapja. Nyáron a munkások számára beszereznek a nyers anyagot s télen azt kiosztanák. A munkát eleinte a munkások otthonban, később, ha a munkások szaporodnak, otthon végeznék. A tanítást háziipari mester-

képző tanfolyamot végzett mesterek végeznék. Ezek is nyáron mezői munkások. A kész árut a munkástól megveszik és öt rögtön kifizetik. Az árut raktározzák és nagyban, esetleg kereskedőknél kicsinyben is, árusítják. A kereslet nagy. Pl. Keeskemétnek szüksége volt 3 millió kosárra a barackszállításhoz. Kénytelen volt külföldről ócska árut hozatni. A nyers anyagot tőlünk viszik ki s a feldolgozott árut kénytelenek vagyunk drága pénzen megvenni. Nem kell attól félni, hogy az áru nyakunkon marad. Miniszteri segítséget is lehet szerezni ugy a nyers anyag beszerzése, mint szállítása körül.

Novákovits Izidor, mint a zombori Aru csarnok igazgatója, bizonyos, inkább erkölcsi garancia mellett, az erkölcsi garanciát a Tulipán Szövetség nyújtaná, a legnagyobb készséggel fölajánlja az Aru csarnok segítségét a forgó tőke megszerzésére.

Az értekezlet kívánatosnak tartja a mozgalom megindítását s így a Tulipán Szövetség megalakítását.

Az egyesület 4 irányban működik: 1. a zombori intelligencia egyesítése s így az ügy társadalmi támogatása; 2. zombori munkások megkeresése, tanítása, munkás otthon letesítés, anyag beszerzés; 3. értékesítés; 4. hírlapi agitáció, a sajtó foglalkoztatása.

Tagsági díj 1 évre csak 1 korona, a tagsági kötelezettség csak egy évre szól.

Az értekezlet elhatározta a taggyűjtés nyomában való megindítását s karácsony másnapjára egy nagygyűlés egybehívását.

Az értekezlet az előkészítő bizottság tisztikarát is megalakította. Elnök: Fernbach Károlyné, alelnök: Zsuljevits Ernő; titkár: Krump Vilmos; jegyző: Petényi József; pénztáros: Steiner Lajos; ellenőr: Sztrilich Zsigmond. — Az első bizottság vezetésével és irányításával megbízták: Krump Vilmos és Zabik László. Az értékesítés vezetője: Novákovits Izidor, Spitzer Sándor és Karakásevits Milivoj. A hírlapi agitációt magukra vállalták dr. Baloghy Ernő és Prokópy Imre.

Mint biztos forrásból értesülünk, a földmívelésügyi miniszter Zabik Lászlót, a háziipari tanfolyamok bács megyei szervezőjét és felügyelőjét Verbászról Zomborba helyezte át. Új székhelyét 1907. januárius 1-én foglalja el.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság.

Az irodalom — mondja Eötvös — nem olyan, mint a mező virága, mely ápolás nélkül fejlődik, s melynek csak a nap világa s melege kell, hogy egész szépségét kitarja.

Nem elég az értelem fénye, a szív melege; gondos ápolás is kell: a közönség érdeklődése, pártolása.

Örvendetes és biztató jelenség, hogy megyei Irodalmi Társaságunk első föllépését, melyet Rákóczi emlékezetének ünnepelésével kapcsolott össze, közönségünk osztatlan érdeklődése kísérte.

Vasárnap d. u. 4 órakor a városháza diszterme ismét szülnék bizonyult. Sokan kiszorultak a kisterembe, sőt az előszobába is; többnek el is kellett távoznia.

A közönség várákozását mindenképen kielégítette a gazdag és változatos műsor.

Jovánovits Matild urleány zongorán, Csavojácz János hegedűművész kíséretével Rákóczi-korabeli zeneszámokat adtak elő nagy tetszéssel.

Vértesi Károly, a társaság elnöke, lendületes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt.

Vértesi Károly elnöki beszéde.

Igen tisztelt jelenlévők! Hölgyek! Urak!

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság bemutatkozik. Örülünk, hogy azt ilyen nagy és diszes közönség előtt tehetjük. Jele, hogy minket megértettek és a céljaink megvalósításában segítenek.

Dicsőséges II. Rákóczi Ferenc hős fejedelem emlékének az ünnepelésével hoztuk kapcsolatba a mai, első, nyilvános fellépésünket, irodalmi ünnepélyünket. Az ő áldott emlékezésének szenteljük tehát az ezuttal bemutatandó irodalmi munkásságunkat is.

Boldog emlékeztető II. Rákóczi Ferenc, Magyarország vezérő és Erdély választott fejedelmének, a nagy urnak a glóriás nevére, ő neki magának a dicsőségéről és ragyogó emlékeztetének a felújításáról beszél ez időben az egész ország, Orsovától a Kárpátok aljáig, Lajtától az erdélyi havasokig, és mi most, a Duna, Tisza között, Bácsországunkban. Még a hatása alatt állunk a nemzet áldó fohászaival lefolyt országos ünnepélyeknek, 170 évi pihenés után, a drága hamvak örömtűzek közötti haza jövetelének útján, a kassai sirbolygól és azon túl való hazafias felbuzdulásnak, mely gyökeret vert a szívek mélyén, amiként egykor Rákóczi szavaira megmozdult a nemzet. Mi pedig, bácsmegyei írók és újságírók, nagyérdemű közönségünkkel, külön, még azért akartuk kivenni a részünket a sokoldalú Rákóczinak az ünnepeléséből, mert a vezérő fejedelem, a vérvivataros időben, a teljes szabadság és függetlenség Máriás-zászlaját lobogtatva, nemcsak a vitézi „kard ki kard”-ot forgatta a kezében, hanem elülvén a harci zaj, íróttal is fogott. Buzgó áhitattal a legnemesebb szívében, erénykedő és erényt ébresztő jeles író volt. Vallásos műveket hagyott ránk. „Vallomásai”-ban, élete cselekvéseit beszéli el Istennek. Magának és katonáinak „Imádságos könyvet” szerkesztett. „Fohászokat” a hazáért, melyet ő, a legszabadabb, legelőbbet, királyi kincseit áldozó és önmagát feláldozó fejedelem, szíve legtisztább érzésével a rajongásig, izzón szeretett, és érte annyit tett, amennyit előtte, utána senki, mert, itt hagyta a vagyont és kereste a semmit, miként egyik kedvence cigányprimása, azidőben, róla mondotta. Legyen azért általunk és minden magyarok által — mert a haló porában itthon van már a fejedelem — mindörökké áldva Rákóczinak az emléke! Szívünk, a honfiai örömtől tulárad. Az egyéniség nagysága előtt meghajlunk s erről fogunk ma szólni, zengeni, akik tenni akarunk, miként ő tön, pro patria et libertate, a hazáért és szabadságért, mert — ha pora, el is van omolva — Rákóczi él, a magyarok szívében, szelleme, a századok során velünk van, honszeretethben ihlet.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság, a kezdet nehézségein tulesve, megalakult ebben a díszteremben, ebben az esztendőben, szent Iván havának a 24-ik napján. Kebelében bírja a megyei és a megyénk városainak az író- és újságíró gárdáját. Tömörültünk mi is, mert manap a társadalmi rétegek minden osztálya szervezve van és mert az egyesülésben erő rejlik.

Abból, és nem más célból egyesültünk, hogy Bács-Bodrog vármegye és városai szellemi életét, tőlünk telő módon emeljük, a magyar nemzeti közművelődést elősegítsük a tisztán irodalmi jellegű társaságunk által, a magyar irodalom művelésére, pártolására és a magyar társas élet fejlesztésére irányuló működésünkkel. Magyarok akarunk lenni minden

izünkben, mert igaz és jó magyarokra, Magyarországnak mindig nagy szüksége volt, van, a kultur egyesületekből pedig, soha sincs elég, mert nagyon nagy a kulturának munkája, századok után századok sem bírják elvégezni azt, mindig marad valami bevégzetlenül maradt tennivaló.

A célunk elérésének az eszközei: felolvasások itt és a megyében más helyeken. Felolvasó üléseink nyilvánosak, látogathatja azokat minden érdeklődő. Tanulunk és hivatás-szerűen tanítani kívánunk. Rendezünk irodalmi ünnepélyeket, társas összejöveteleket és hápártfogásban részesülünk, évkönyvet adunk — és megerősödvé, irodalmi pályadíjakat tűzünk ki, szóval műveljük az édes és zengzetes magyar anyanyelvünket s terjesztjük a magyarságot kulturában, gondolattal, szóval és írásban. Igéretnek, létjogosultságnak elég ez.

Most pedig, szívélyes üdvözléssel, megköszönöm a nagyérdemű, hazafiságáról jól ismert közönségünknek, önöknek igen tisztelt hölgyeim és uraim, a szíves idejövésüket, és óhajtom, hogy a manap köztünk fűzött kapocs megszilárduljon, erős és állandó legyen, mert mindannyian, ugyebár? az édes magyar hazánknak a hasznára kívánunk és akarunk lenni!

Te pedig ábrándos lelkű, fenséges jellemű igaz és nagy Rákóczink, dicső hősünk, eszmékért élő és eszmékért küzdő, eszményítés nélkül is nagy alak, ki a földön hervadó babéraidat elhagyta, mikor a neved is száműzve volt, aki meghatóan hű társaiddal a hontalanság keservében, bujdosás, idegenből idegenbe menés és nehéz megpróbáltatás után, legboldogtalanabb, a magyarok Istenéhez költöztél fel az égbe, akinek a nagy bíró, a történelem szolgáltatott igazságot, legutóbban az egész magyar nemzet, kérünk téged, a magyar teljes szabadság és függetlenség megdicsőült hitvallóját, örködj mindíg fölöttünk, hogy a magyarságban példátat követve, nyomdokaidon járva, a hazának használva, szóval, gondolattal, írással és tettel, soha se térjünk le, tántorodjunk el az igaz és önzetlen hazafiság útjáról. Ugy legyen!

Végezetül, Isten áldását kérem az irodalmi társaságunknak az egyetértéssel való működésére, a legdicsőbb fejedelem II. Rákóczi Ferenc vezér- és írónak az emléket éltetem és az irodalmi és Rákóczi ünnepélynek a tárgysorozatát megnyitom.

Dömötör Pál magas szárnyalásu alkalmi költeményt (Prolog) szavalt, melyet — valamint az ünnepély többi irodalmi számain — karácsonyi lapunkban fogunk közölni.

Dr. Dombi Márk, bajai cisztercita tanár, hazafias hévvel elmondott magvas emlékszedben állította elénk Rákóczit és korát.

A kaszinó-egyesületi dalárda Rákóczi imáját énekelte.

Dr. Kohlmann Dezső Rákóczi a magyar költészetben címen igen érdekes tanulmányt adott elő.

Dr. Radványiné Ruttkay Emma Czinka Panna c. gyönyörű költeményét adta elő nagy hatással.

Végül a dalárda kuruc nótákat énekelte.

A hálás közönség lelkes eljenzéssel, tapsal adózott az összes közreműködőknek. Megelégedése, érdeklődése biztos záloga az Irodalmi Társaság jövőndő sikeres működésének.

Az ünnepély után az irodalmi társaság tagjai közgyűlést tartottak.

Vértesi Károly elnök a lefolyt ünnepély hatása alatt lelkes szavakkal nyitotta meg a közgyűlést.

Dr. Pataj Sándor főtitkár ismertette azokat a módozatokat, amelyek szerint a társaság beléphet az országos irodalmi szövetségbe. A közgyűlés a belépést elfogadta.

Prokóky Imre másodtitkár fölolvasta az elnöknek indítványát egy Zomborban fölállítandó Rákóczi-szobor ügyében.

Vértesi Károly indítványa.

Tekintetes közgyűlés!

A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaságnak 1906. évi október hó 24-én tartott választmányi ülésén indítványoztam, hogy az Irodalmi Társaság vegye a kezdeményezést kezébe és állítson fel Zomborban egy Rákóczi szobrot. A választmány az indítványomat egyhangulag elfogadta és azt határozta, hogy a közgyűlés elé terjeszti ajánlólág.

Tekintetes közgyűlés! Zombor város nagyon szegény történelmi emlékekben, pedig itt is dult népzivatar, erretelé is jártak hazánk egén sötét felhők, melyek vést rejtettek a méhükben, eldődeink kivették a jóból-rosszból részüket az aranykalászos róna ágon.

A Schweidel emléktáblán kívül a Schweidei szobor városunkban az egyedüli történelmi emlék, melyet hazafias ünnepek alkalmával körülállunk, hogy ott hazaszeretetre buzdítsunk, a hazafiság oltáráról erőt merítsünk.

A magyar hazafiságnak állítsunk még egy oltárt. Oltárból soha sincs sok. Emeljünk szobrot II. Rákóczi Ferenc dicsően vezérő és egy szív, egy lélekkel választott fejedelemnek, aki hazánk szabadságáért és függetlenségéért fejedelmi vagyonát áldozta fel s meghalt számkivetésben boldogtalanul.

Rákóczi értünk is küzdött, az egész Magyarország népeért, az ő hősi karja ide is elért. Szeged és Nagykikinda megmozdult már a Magyar Alföldön, hogy tegyen, adjon a millió hold földért néhány talpalattnyi tért. A példaadó jóban legyünk mi harmadik, esetleg első itt az Alföldön, melyet szintén megdobogtattak a kuruc katonák lovainak patái.

Mikor lélekből hangzik magyar lélekhez a szó, nem kell oda sok szó.

Indítványozom: Országos gyűjtéssel emeljen a Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság Bács-Bodrog vármegye székhelyén Zomborban szobrot II. Rákóczi Ferencnek.

Tekintetes közgyűlés! Kérem, méltóztassék elfogadni az indítványomat és annak a kivételével a mindenkori választmányt megbízni.

A Rákóczi szoborban, működéséről legszébb bizonyosságot fog adni az Irodalmi Társaság, melynek egyik főcélja terjeszteni a magyar gondolatot.

Kitartással legyőzni lehet minden akadályt. Társaságunkban vannak tagok, akik szobor állításban már fényes sikerrel munkálkodtak.

Legyen Zombor, Bács-Bodrog vármegyében a szobrok városa

Dr. Dombi Márk, dr. Kalmár Sándor, Dömötör Pál, Rác Soma pártoló hozzájárulása után a közgyűlés az indítványt elvben elfogadta, s megbízta a választmányt, hogy Zombor és a vármegye társadalmának bevonásával indítsa meg a mozgalmat arra, hogy Zomborban, országos gyűjtéssel, méltó éreszobor örökítse meg nagy Rákóczi fejedelem emlékeztétét.

Végül a közgyűlés az ünnepélyen közreműködőknek jegyzőkönyvi köszönetet szava-

zott, melyről a társaságon kívül állókat jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

Városunk közművelődésének történetében mindenkor emlékezetes és kihatásában nagy jelentőségű nap lesz a Vármegyei Irodalmi Társaság Rákóczi-ünnepélye.

H i r e k.

Lapunk legközelebbi száma szombaton a délelőtti órákban jelen meg.

Ternovszky Alajos kitüntetés. Öfelsége a király Ternovszky Alajos szegedi pénzügyigazgatót királyi tanácsossá nevezte ki.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszterium Kuzmiák Mariskát, okleveles óvónőt a cserétszi áll. kisdudóvóhoz rendes óvónővé nevezte ki.

Kinevezés. Az őbesei m. kir. adóhivatalhoz Gross Antal budapesti lakos adógyakornokul kineveztetett.

Kitüntetett jegyzők. A „Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete” a közgazdaság terén kiváló jegyzők jutalmazására díjakat kiűzött, melyek közül az 500 koronás díjat Pinterovits Jenő petróci és a 300 koronás díjat Limbek Pál kishegyési jegyzők nyerték el.

Kinevezés. Varnyu István őbesei adóhivatali gyakornok Deésre neveztetett ki adótitkárrá az ottani kir. adóhivatalhoz.

Vármegyei közgyűlés. A folyó hó 20-án tartandó vármegyei közgyűlés alkalmából a karzatra csupán jegyekkel lehet bemenni. A karzati jegyek a vármegyei alispánnál kaphatók.

A szabadkai ügyvédi kamarából. A szabadkai ügyvédi kamara közlése teszi, hogy Nagy István palánkai ügyvédet és Kármán Sándor zsabolyai ügyvédet elhalálozásuk folytán a kamara listájából törölte. Nagy István gondnokul Tillyger Sándor palánkai ügyvédet, Kármán Sándor gondnokul dr. Csulag Károly zsabolyai ügyvédet nevezte meg.

Városi közgyűlés. A hétfőn tartott városi közgyűléstől szülő tudósításunk tárgyhalmaza miatt jövő számunkra maradt.

Helyettesítés. Dr. Buday Pál zentai járási főszolgabíró az üresedésben levő Morol községi II. orvosi állásra dr. Bálint Lipótot a Stefánia gyermekkorház gyakorló orvosát helyettesítette.

Áthelyezés. A földmivélsügyi miniszter Zabik László háziipari utazó szaktanárt és felügyelőt 1907. január hó 1-től Zomborba helyezte át és a Gazdasági Egyesülethez osztotta be.

Karácsonyi vásár. A Jézuska jöttének fehér szárnyai már itt lebegnek a város fölött. A gyermekszoba vásárt kis esnytevői most valamivel jobbakként mint az egész esztendőben voltak, mert tudják, hogy közeledik a nagy pillanat, amikor a mama meg a papa beszélni fognak a Jézuskával. Nem szabad ezt a beszélgetést elrontani holmi lármás veselkedéssel, vagy — ments Isten — feleseléssel. Mert akkor nem beszélnek anyukáék a Jézuskával és ha nem beszélnek, hát az Istenke nem tudja, hogy mit szeretne a gyermekszoba apró népe. Hanem, úgy látszik, hogy az egész városban mindenütt nagyon jól viselkedhetnek az apró emberkéék, mert estefelé, amikor kigyulnak a fényes lángok az üzletek kirakataiban; benépesülnek a boltok papákkal meg mamákkal és folyik a „beszélgetés” a Jézuskával. Hanem a gyerekszobákban azon sopánkodnak (hogya ne sopánkodnának), hogy sok idő van még a szent este megérkeztéig. Hogy mennyi, azt talán még a dada sem tudja kiszámítani. Csak annyit mond a nyugtalan gyereknépnek, hogy: hatszor alszunk még odáig Nagy idő. De még milyen nagy idő.

Háziipar tanfolyamok. A földmivélsügyi miniszter Dunaeséb, Csávoly, Bácsmonostor, Bácsalmás, Nagybaracska, Őbese és Szenttamás községeiben tartat az idén házi tanfolyamokat, amelyekben télen át kosárkötést, szalmafontást, seprűkötést és tafaragó munkát fognak tanítani.

Dr. Platz Bonifác, szegedi tanterületi főigazgató, mint hűeles forrásból értesülünk, nyugalmába vonult. Ez alkalomból körülvéiben bucsuzott el a kerületbeli intézetek tanári testületétől, melyekkel majd másfél decenniumon át együtt tevékenykedett a magyar középtoku oktatás szolgálatában.

Gál Ferenc temetése. Az elhunyt nagy zeneköltőt folyó hó 13-án csütörtökön kísérték Szabadkán az örök nyugalom helyére. Szabadka városa a maga halottjaként temette. D. e. a Szt. Teréz templomban volt a requiem, melyen Biró Károly dr. polgármester vezetésével részt vett az egész városi tanács és a padsorokat megtöltötte a város közönsége. A gyászmisét, melyet Kersch Mihály Herveinek Ödön és Lukácsy István segédletével végezték, a zene és énekkar az elhunyt Requiemjével kísérte végig. Közben Kalmár József, a színház tenoristája énekelt megindító hatással egy gyász-dalt s befejezésül a kar a költő saját szerzeményű gyász-dalát adta elő: „Zokogva sir Magyarország, nincsen aki vigasztalja.” D. u. volt a temetés. A Batthányi utcát már a kora délutáni órákban ellepte a résztvevők sokasága: a városi tanács, a rendőrkapitányság, kaszinók, egyesületek, körök, vidéki küldöttek, köztük a mi kaszinó-egyesületi dalárdánk elnökének ifj. Vojnits István vármegyei alispán vezetésével. A gyászszertartás működésének színhelyén, a zenede udvarán folyt le a beszéltetés után dalárdánk a „Beteljesült” kezdetű gyász-dal énekelte. Utána a város nevében dr. Böljes József főjegyző mondott tartalmas bucsuzató beszédet, a szerb vegyes dalárda gyászéneke után pedig a szintársulat nevében Könyves Jenő bucsuzott el a halottól. Azután a szabadkai dalegyesület és a színházi férőkar együtt énekelte a „Mért oly barús” kezdetű gyász-dal. A cigányzenekarok tervezett játéka a zimankós havas esős idő miatt elmaradt. Azután megindult az impozáns gyászmenet: elöl két lovas egő lámpával, majd sorban a tűzoltózenekar, a tűzoltó testület, a városi zenekar, a koszorú kocsik, piros bársony parnán az elhunyt arany érdemkeresztjét vivő három ifjú, a hatfogatu hatottas kocsik, végül a közönség százaat meg százaat. A sirbölt előtt a koporsót még egyszer beszentelték, majd a zombori kaszinó dalárda nevében Rácz Soma bucsuzott el a halottól a következő szavakkal:

Az utolsó találkozásunk az első, mely könyeket faesar szemünkből, könyeket, melyek nem édesek, könyeket, melyek tájnak Szíved, mely szeretettől áradott körünkben, az utolsó dobbanásra elhűgült és szinte megdermesztette a mi szívünket is. Lelked, azaz eol hárla, a bűbajos melódiáknak es esodás harmóniáknak kiapadhatatlan forrása, egy végső zendéssel elpattant örökre. Kettős a veszteségünk. Az egyik közös a magyar dal génuszával, ki mély gyászba borulva, földnek fordított szöveget zokog koporsód felett. A másik egyedül a miénk. Annak a veszteségnek fájdalomát enyhíti, hogy lelkednek dallá finomult atomjai itt maradnak a siron innen s halhatatlan élejet élz tovább bennük e hazának határain belül és kívül. Ezt a veszteségünket nem pótolja semmi. Gál Ferenc a költő teremtő lelkének alkotásaiban velünk marad, de Gál Ferencet, a szerető jó barátot elvesztettük örökre. A zombori kaszinó egyesületi dalárda nevében, melyet úgy szeretted s mely úgy szeretted téged, küldöm utánad az utolsó istenhözadót. Isten veled!

A beszéd után a zombori dalárda az „Isten veled” kezdetű gyász-dal, a szabadkai dalárda pedig az elhunyt „Balatoni nótát” énekelte el. Azzal a koporsót leboosították a sirböltbe, melynek tetjét egészen elborították az egyesek és testületek babérszörűi.

Gyászshir. Szauder Mihály apatini iparost súlyos csapás érte. Neje szül. März Berta e hó 15-én hosszú szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délután a közönség nagy részvételével ment végbe.

Első vonat. Az őbese-zombori új vasut megnyitása Zombortól Turjáig e hó 20-án csütörtökön lesz. Az első vonat nagy ünnepélyességgel és minden állomáson időzve ér be estefelé Zomborba.

Eljegyzés. Welker György eljegyezte Greifenstein Irmát Cservenkán.

A bácsmegeyi tanítók mozgalma. A múlt vasárnap a gyűlések napja volt. A vármegyei közgyűlési termében d. e. 9 órakor nagygyűlésre gyűltek össze vármegyei tanítói felekezeti és nemzetiségi külföldi seg nélkül, hogy állást foglaljanak fizetésük rendezése ügyében, hogy kifejezzék jogos kívánalmaikat. A gyűlést, melyen Fernbach Károly főispán, Vojnits István alispán, Gräff Nikáz kir. tautelügyelő is jelen volt — Molnár Ferenc bezdani igazgató tanító vezette. Novoszell János zentai igazgató tanító, mint előadó, javaslatában azt kívánta, hogy a tanító közhivatalnoknak mondassék ki s mint ilyen, a XI és X. fizetési fokozat osztályaiba osztassék be szolgálati éveinek beszámításával. A javaslathoz hozzászóltak Kineses Endre újvidéki és Göndör Ferenc őbesei tanító. A közgyűlés a javaslatot elfogadta s memorandum alakjában a legközelebbi külön közgazgatási gyűlés elé terjeszti — A második fontos tárgy a bácsmegeyi tanítók szövetségének ügye volt. Göndör Ferenc őbesei tanító lelkes és hatásos beszédben ajánlotta a szövetkezést. A gyűjtő beszéd hatása alatt a tanítóság lelkében élő vágy tette érelődött s nagy lelkesedéssel határozta el a közgyűlés, hogy a vármegye összes tanítósa szövetségbe lép. A szövetség előmunkálatának végzésével az őbesei tanítótestületet bizták meg. A tanítóság új korszak felvirradását várja a szövetkezéstől és méltán, mert a haladás a boldogulás, a célrajutás legbiztosabb eszköze az erők tömörülése. Nagy szükség van erre, mert a tanítóság erkölcsi és anyagi boldogulását még igen sok lerombolásra váró akadály hátráltatja. Jogos törekvéseknek meg kell valósulniuk — A közgyűlés után a tanítóság kegyelettel áldozott Schweidel emlékének. A szobor előtt énekelte: Isten áldd meg a magyart!

Képkiallítás Zomborban. Bácskai Imre festőművész, földünk, Zomborban a főgimnázium tornatermében saját műveiből kollektív képkiallítást rendez, melyet e hó 23-án nyit meg.

A Zombori Műkedvelő Fényképészek Egyesülete folyó hó 15-én szombaton, d. u. tel. 6 órakor tartotta megalakulása óta második összejövetelét a felső kereskedelmi iskola kísérletező tantermében. A tagok csaknem teljes számban jelentek meg. Ott láttuk az egyesület nőtagjait közül Fernbach Karolynt és Altöldy Flórát. Megjelent Fernbach Károly főispán is, ki mindig élénken érdeklődött a fényképészet és az egyesület alakulása iránt, akinek a városunkban 1905 májusában rendezett országos fénykép kiállítás sikere is köszönhető volt, s akit az egyesület éppen ezen ügyben kifejtett fáradozásáért és érdemeiért mindjárt megalakulása alkalmával dísztagjává választott. Az összejövetelek mindig oktató és bemutató előadásokkal vannak egybekötve. Krump Vilmos tanár, az egyesület titkára tartott előadást a diaposzitivok készítéséről s azoknak előállítását gyakorlati uton mindjárt be is mutatta. Az előadás után a Baumann Nándor egyesületi tag által készített diaposzitiv képek vetítése következett, melyeket nagy érdeklődéssel néztek a megjelentek. A legközelebbi összejövetel folyó hó 29-én, szombaton lesz.

Szociálista népgyűlés. Vasárnap d. u. 2 órakor a szociálisták helybeli szervezetében népes gyűlés volt, melyen Bokányi Dezső, a budapesti központ kiküldöttje beszélt hosszasan és mindvégig érdekesen a készülő sztrájk törvényről. E tárgy keretében történelmi leg ismertette a munkások helyzetét a különböző korokban; bebátón tárgyalta az angol munkások szervezetét; szólt a kivándorlásokról, a mostani politikai helyzetről, s változta a jövő kialakulását. A jelenvolt nagyszámu hallgató ság nagy lelkesedéssel kísérte Bokányi előadását, melyet a közvetlen elvtársain kívül is sokan meghallgattak.

Értesítés. A Hungária-fürdőben folyó évi december hó 24-én, hétfőn, a gőzfürdőt és nagymedencét egész nap az urak használhatják, a hölgyeknek ezen a napon nem lesz gőzfürdőjük. Karácsony első napján a fürdő zárva lesz.

A zombori jótékony magyar nőegylet

ez idén 120 szegény iskolás gyermeket ruházott fel a szükséges téli ruhával. A ruhakiosztás számos nőegyleti tag jelenlétében 1906 december hó 2-án eszközölték a helybeli főgimnázium tornatermében. A ruhaneműk beszerzésére egyes jószívű adakozók a következő adományokkal járultak hozzá: Zombori takarékpénztár 400 kor., Zombor város házipénztára 223 kor., 20 fil., Zombori technikus asztaltársaság 90 kor., övz apatini Fernbach Bálintné 40 kor., apatini Fernbach Károlyné 20 kor., Ambrózovits Emilia, Garam Kálmánné, Kozma Lászlóné, dr. Szilágyi Morné 10—10 kor., Enyedy Eugénia 6 kor., Hetteszheimer Henrikné, Vértesi Károlyné 5—5 kor., Molnár Istvánné, Michelsz Jánosné, Schwerer Jánosné 4—4 kor., ifj Husvéth Istvánné, Uhlyarik Jánosné 3—3 kor., Langmahr Jánosné, Szkaich Emilné, Hübner Mihályné 2—2 kor., összesen 853 kor. 20 fil. — Ezenkívül ugyanezek az említett célra: Schlieszer testvérek cég 15 drb meleg fejkendő, övz. Czapl Jánosné 6 pár meleg harisnyát, övz. Kaufmann Simonné 12 sapkát és Goldahn Sándor és fia cég 6 drb meleg alsó ruhát küldtek. — Ezen kegyes adományokért és a jótékony célnak így hathatós támogatásáért úgy a nőegylet, mint a felruházott szegény gyermekek nevében ez uton is hálás köszönetet mond a nőegylet h. elnöke Wundszám Ida.

A vasár- és ünnepnapos postaszolgálat korlátozása.

A főváros területén működő összes posta és táviróhivataloknál a délelőtti felvételi szolgálat vasár és ünnepnapokon (április 11. husvét hétfője, pünkösd hétfője, áldozó esztőtők, Urnapja és augusztus 20.) ezentúl 8-tól 11 óráig tart. A vasárnapok és a jelzett ünnepnapokon a délutáni felvételi szolgálat változatlanul marad.

Nyilvános nyugtázás.

A zombori ágost h. evang. egyház templom és paplak alapja javára a folyó évben Zomborban kiosztott gyűjtőveken a következő kegyadományok folytak be: Szondy Mátyás 2 kor., Szalkay Béla I. gyűjtőve: Szalkay Béla 5 kor., Garam Kálmán 3 kor., Kovács György 30 fil., Marschall Emil 50 fil., Schlitter Miklós 20 fil., Szabácsy Karolin 20 fil., Hoffmann Irma 20 fil., Csallókózy Margit 50 fil., N. N. 60 fil., Grün Gyula 40 fil., Pilger 20 fil., Walter Gyula 5 kor., Krizsán István 1 kor., Eisele György 1 kor., Jentz Géza 60 fil., Gyeplyitzky István 40 fil., Matheisz Ferenc 1 kor., Heisinger 40 fil., Szalkay Béláné 50 fil., = 21 kor. — Gertinger Erzsébet gyűjtőve: övz. Gertinger Pálné 20 kor., övz. Paresetich M. 2 kor., = 22 kor. — Duchon Béláné gyűjtőve: Duchon Béláné 4 kor., övz. Buday Józsefné 2 kor., P. Duchon Mária 2 kor., H. Gy. 50 fil., Chalupczky J. 50 fil., Gayer Sámuelné 2 kor., Kovács Jenő 1 kor., Brogyányiné 1 kor., Svrteczky Ferencné 2 kor., Metz József 1 kor., B. F. 1 kor., Kovacsits Cézárné 1 kor., Kovacsits László 1 kor., övz. Horváth Józsefné 1 kor., Késmárky Ágnes 50 fil., övz. Kovácsné 50 fil., Frey Imréné 50 fil., övz. Karvázy Józsefné 50 fil., Weidinger S. és Zs. 1 kor., övz. Bieliczky Károlyné 1 kor., Sprodt Mátyásné 1 kor., dr. Duchon János 2 kor., Lövey Józsefné 50 fil., = 27 kor. 70 fil. — Martin Tivadar gyűjtőve: Scodnik Rezső 2 kor., Böröcz Mihály 1 kor., A. S. 1 kor., Sabranszky János 1 kor., Emms Antal 1 kor., Martin Tivadar 1 kor., = 16 kor., Fernbach Károly 20 kor., Schneider Péter 2 kor. — Kontsek Lászlóné gyűjtőve: N. N. 25 fil., övz. Welsz Józsefné 1 kor., = 1 kor. 25 fil. Szabó N. Péter 5 kor., Önségélyző szövetkezet 10 kor., — Szalkay Béla II. gyűjtőve: Walter Gyula 10 kor. — A kegyes adakozóknak a magam s egyházam nevében a legmélyebb köszönetet fejezem ki Zombor, 1906. december 13-án Lombos Alfréd, lelkész.

Sikerült fogás. Sikerült fogást csinált a szabadkai rendőrség. Letartóztatta Szóva József szegedi illetőségű csavargót, ki már lopás és orgazdaság miatt több ízben volt büntetve. Most is „terepszemlét” tartott, amikor elfogták. A rendőrség csavargásért 2 napi elzárásra ítélte és miután büntetését kitöltötte, visszatoloncolták illetőségi helyére Szegedre.

A posta karácsonya és ujjeve.

A temesvári posta- és táviróigazgatóság a következő figyelmeztetést teszi közzé: „A karácsonyi és ujjevi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat megtartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszer, más tárgyakat egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és esekélyebb sulyu tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó. Viaszon vagy papírburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztezési pontjain pedig pecsétviaszszal lezárni kell. A pecsételéskor vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (például ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a címzett polgári állásának, vagy foglalkozásának és lakóhelyének pontos kitételére, a Budapestre és Bécsbe szülő küldemények címirtaiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kitéendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható följegyzése különösen szükséges. 4. A címét magára a burkolatra kell írni. De ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, hórdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papírlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra föl ragasztani. Fölötte kívánatos, hogy a földadó nevét és lakását, továbbá a címirtat összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolatban levő címirtat leesnék, elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági fölbontása után a jelzett papírlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehet. Kívánatos továbbá, hogy a földadó saját nevét és lakását a csomagban levő címirtat felső részét is kitüntesse. 5. A csomagok tartalmát úgy a címirtaton, mint a szállítóévélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szülő élelmi szereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szeszestalok stb.) tartalmazó csomagok címirtaiban nemkülönbön az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (például) szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr. 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.”

Ujabb takarmányrépa termesztési irány.

Takarmányrépa termesztésünk ez ideig nagy általánosságban csupán a tömegtermelésre irányult s figyelmen kívül hagyott a takarmányrépa azon legfontosabb és legértékesebb tulajdonsága, amely egyrészt takarmányozási, másrészt eltarthatósági szempontból teszi értékessé. Ez cukortartalmának növelése. A répa magas cukortartalma az, amely takarmányozási szempontból emeli értékét és a cukortartalom biztosítja minél huzamosabb ideig való eltarthatóságát, azt tehát ami a gazdák részéről annyi panaszra ad okot. A hazánkban számtalan helyen végzett etetési kísérletek bizonyítják továbbá, hogy a magasabb cukortartalommal bíró kormányrépa etetése már azért is, mert könnyebben bele illeszthető a takarmányozási rendbe, továbbá mert kisebb mennyiség volt elegendő ugyanolyan eredmény elérésére, úgy a tejelő gazdaságban, mint a hizlalási üzennél sokkalta nagyobb jövedelmet volt képes biztosítani a jobb minőségű tej és izletesebb hús termelésével. Közgazdasági nagy előny láramlik tehát reánk azzal, hogy ha takarmányrépa termesztésünknek olyan irányt adunk, amely hivatva van a cukortartalmát a lehető legmagasabbra fokozni. Ezt pedig elérjük azáltal, ha kiválasztás útján oly magból termesztünk répát, amely magvak egy ilyen tenyésztési irány termékei. A gazdák nálunk legszívesebben azon három répa-féleséget termesztik, amelyek oberndorfi, eckendorfi és mammut néven ismertek. Ezen félések hőtérnök a mi talaj és éghajlati viszonyainknak legjobban megfelelők s e három féleség valamelyikében minden gazda megtalálja a maga talajviszonyai szerint legjobban diszáló féleséget és pedig kötöttebb talajra az eckendorfit vagy mammutot, a homokosra pedig az oberndorfit. Ezen féleségeknek eddig csupán egy hátrányuk volt, t. i. hogy cukortartalmuk az 5—7% között ingadozott és így tápértékük és eltarthatóságuk követelni valót hagyott maga után. Ezen segített az u. n. Wohanka-féle termesztési irány, amely okserű tenyész kiválasztással az oberndorfinál 12%, az eckendorfinál 11% és a mammutnál 12-8% cukortartalmat birt eddig elérni. Kívánatos volna, hogy gazdáink minél szélesebb körben felkarolnák az ezen tenyész eljárásra termesztett magvak bevezetését; ezzel répa termesztésünk és így állattenyésztésünk soka nyerne.

A Korona-malom telke parcellázva eladó; bővebbet a helyszínén Ugyanott jutányosan kaphatók irodaberendezés és villanyvilágítási tárgyak, egy új lebélyezett solda-konto; csak keveset használt buza-minőségű mérleg, könyvek és nyomtatványok gabonaüzlet céljaira; térképek; vascsövek, szeeskavagó, emelőgép, festékmalom; tűzálló (chamate)-tégglák; azonkívül butorok, gyönyörű fikusok, aloék (uri házba való).

Mesebeli törpék mumiái. Londonban most sok mindenféle értékes ritkaság kerül önkéntes árverésre. Mindannyiak közül a legnagyobb figyelmet azok a kis mumiák keltik, amelyeket most nagyban tanulmányoznak az etnográfusok. Szerintük egy rég elfejtett mexikói törzs földi maradványaival van dolguk. Azonban nincsen nyoma sem a törzsetírás kuforrásaiban, sem a régiek feljegyzéseiben, hogy mikor éltek ezek a törpék s mi volt nemzetségük neve. A törpék mumiáit egy francia kutató fedezte fel, igen érdekes módon. Ennek az utazónak valamiképpen a tudomására jutott, hogy Mexikó vad vidékein ezeket a mumiákat házi talizmánoknak használják. Mikor a tudós az ereklyezámba menő talizmánokat megvizsgálta, felfedezte, hogy minden ilyen ereklye jól konzervált mumiá Törpe néptörzs földi maradványaira akadt, amelyek még sok tudósok fognak fejtegetést okozni.

Elfogott házalók. A esendőrség Hercegszánton elfogott három székely házalót, mert engedély nélkül házaltak. Arukat elko-bozták.

Olvasóink figyelmét felhívjuk Keszler Dezső ékszerész hirdetésére.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

Színház.**Beregi-estélyek.**

Ami Bereginél, még laikusok előtt is, első pillanatra feltűnő, az meglepően zengzetes, ritka tömörségű és nagy terjedelmű hangjának rendkívüli hajlékonysága, mely képessé teszi őt a legtágabb érzelmi skála minden árnyalatának a kifejezésére, a leggyöngédebb vagy az elfojtott érzést tolmácsoló halk suttogástól a fektelen szenvedély viharzó tombolásáig. Az acélos keménységet és az olvadékonny lágyságot, az alig hallható, de tisztán tagolt pianót és a dörgő fortissimót felölelő kivételes organuma egyforma tökéletességgel érvényesül a természetes nyugodt beszédben és a nagy indulatok, a heves kitérések rezgő páthoszában. S hogy tud ez a csodálatos hang sirni! Meg-megtörök, meg-

megesuklik, mintha a sebzett lélek zokogó panasza, az égő fájdalom valamennyi könnye szólalna meg benne. Nem hiszem, hogy volna ez idő szerint Magyarországon még egy színész, aki hasonló, a legapróbb részletekig kimivelt hanganyaggal rendelkeznek, s aki a legzamatosabb kiejtés mellett még a beszéd egész technikáját is annyira elsajátította volna, mint Beregi, akit e tekintetben tuzás nélkül bátran Kainz, a Burgtheater híres Sprechkünstler-je mellé lehet állítani.

S e nagyszerű instrumentumnak hűséges segítő társa, ugyszólván szerves kiegészítője Beregi bámulatosan fejlett mimikája, ennek leghatásosabb, legbeszédesebb eszköze pedig az ő kifejezésteljes szép szeme, mely a legkisebb kedélyhullámnak is tiszta és pontos tükrözője. Minden egyes arcizma feltétlen biztossággal működik és korlátlanul engedelmeskedik akarata rugóinak. Ahol másnak az arcjátéka visszatartó grimace-szá torzul, ott nála elegendő egy átható tekintet vagy az ajkának egy alig észrevehető meg-rándulása.

Ugyanígy vagyunk az ő plasztikus gesztikulációjával is. Ahol ez másnál ideges kapá-lódzássá fajul, ott Beregi beéri egy keresetlenül természetes kézmozdulattal vagy egyszerű vállvonogatással, mely néha sokkal többet mond a legkésebb szavalásnál.

A színjátszás e két utóbbi, jobbadán külső kellékeinek mesteri felhasználását észlelhetjük különösen a **Kisértetek** Oszwald-jában, mely szerep nem igen nyújt alkalmat csillogó hanghatások kifejtésére, de annál messzebbmenő követelményeket támaszt a színész arc- és kézjátékával szemben. S éppen itt mutatta meg Beregi, miképen lehet a legfinomabb lelki folyamatokat és a szív legtökösőbb rejtelmét megérzéskíteni. Ha Hamletben a színlelt eszelősséget ábrázolta meg-tévesztő pontossággal, itt már a valódi lelki betegség körtüneteit utánozta megdöbbentő realizmussal. Mindjárt az elején, amint pipázva a színre lép, az alsó ajaknak különöse felre-biggyesztésével jelzi a fejlődő bajt. Csekély-ség az egész, de a darabban mégis elsőrendű fontossággal bír, mert éppen ezzel idézi fel atyja emlékezetét a jelenség hasonlatosságán meglepődő Manders lelkészben. Majd később, midőn kétségbeesztő aggodalmait meggyónja anyjának, a bekövetkezendő katasztrófától való iszonyát nem velőtrázó kifakadásokban, hanem fuldokló zokogásban és vonagló lel-kének minden keservét tükröző mimikájával fejezi ki. Fényképező lemez nem lehet érzé-kenyebb a fényhatással szemben, mint Beregi arca a belsejében dúló indulatok iránt. S az utolsó felvonásban, amikor csakugyan beáll a rettegett összeomlás, nem annyira vér-fagyasztó sikolya, mint inkább tágra nyílt és nyugtalanul forgó szemének rémületes pil-lantása tárja fel előttünk a jelenet egész borzalmasságát, mely egy emberi lélek hir-telen megsemmisülésében nyilvánul. Aki jól megfigyelte ezt a szörnyű tekintetet, az soha ez életben nem fogja többé elfelejteni. S e pathologikus állapot alapján elrajzolt kör-képének az ábrázolásában sohasem lépi át a színművészet szorosán körülvonalozott hatá-rai. Szánalmat ébreszt, nem pedig felháboro-dást, részvétet fakaszt az elkeseredés fanyar mellékeze nélkül, s tán fájdalmat is kelt, de nem okoz visszatartó undort.

Az életnek e zord és sivár tájkáról a romantika verőfényben mosolygó, virágos mezejére vezetett bennünket Beregi **Prinzi-valleja**. Ha amott az átöröklés egy szánandó

áldozatának, az atyja bűneiért ártatlanul lakoló fiúnak siralmas sorsát személyesítette meg a szerencsétlen Oszwaldban, emitt az egészséges ifjuság, a duzzadó ép erő diadalmas fölényét érezte az olasz renaissance e hatalmas alakjában, mely a legszélsőbb ellentéteknek: a marcona daenak és érzélgős lágyságnak, a féktelen vadságnak és a humanisztikus miveltségnek, a szilaj kegyetlenkedésnek és a hódoló gyöngédségnek esődálatos foglalója. Mily férfiasan imponáló a hadvezérnek büszke öntudattal vértezett, biztos fellépése katonáival —, mily tiszteletet parancsoló magatartásának eltökélt szilárdsága és előkelő nemessége álnok ellenségével —, s mily elfogult és szinte alázatos a viselkedése szíve választottjával szemben! Mintha leolvadt volna jelleméről a keménység durva kérge. Ami alatta van, az csupa odaadás, ábránd és rajongás. A bösz zsoldos, a hazátlan condottiere esengő trubadurrá vedlik át, kinek minden szava imádat és szerelem. Amikor Vanna, meghatva e romlatlanul naiv szerelem szédítő mélységétől, kezét nyújt neki, térdre roskad előtte, majd hanyatt dül a kereveten, el elfuló hangon érthetetlen szavakat mormolva, s folyton becézgetve, csókolgatva azt a mennyei üdvöt adó drága kaesót, mely hivatva van őt az ígért földjére vezetni és boldog önfeledtségében sir-nevet, mint valami bohó gyermek.

Ime Beregi Prinzi-vallejának konturrája, s valóban az ő nagyszabású művészete kellett hozzá, hogy a hőseben végbemenő ezt a változást nemcsak valószínűvé, hanem emberileg igazgá is tudja tenni s hogy Toggenburg lovag szerelmi áradásaiban is elvégre Prinzi-valle maradjon.

Ha a dán királyfiában, a norvég festőben és az olasz zsoldosvezérben Beregi a kulturembert mutatta be szövevényes gondolataival, raffinált érzelmeivel, a maga sokféle küzködésével és gyakran tragikus sorsával, **A vörös talár** Etehepare-jában a természet ölen felnevelkedett egyszerű ember világát nyitotta meg előttünk, mintha csak a különböző életviszonyok egész tömkelegén akart volna bennünket átkalauzolni. Láttuk a baszk paraszt mogorva eselenségét és megható ügyefogyottságát a vizsgálóbíró keresztkérdéseinek szimpla esztét megzavaró ostroma alatt, de láttuk benne a makacs hajthatatlanságot, a szívós nyakasságot is, mely csak akkor törik meg, midőn felesége, bálványozott gyermekeinek felidézésével, vallomásra akarja bírni. Ahogyan ő ejtette ki, tenyerébe teremtett fövel, ezt a két szót: a gyermekeim, a gyermekeim! az az agyonzaklatott apai szív irtózatossá kinszenvedésének lelkünkbe nyílaló megnyilatkozása volt. S láttuk végre a rög emberének kiesinyes felfogását, rut önzését, melynek nyomasztó sulya alatt, a legborzasztóbb belső tusa után sem tud a nagylelkű elnézés és a szeretetteljes megbocsátás magaslatára fel-emelkedni. Kétségbeesésében a földre dobja magát, de az ő szűk látókörében nincs helye az étellel kiengesztelődő megalkuvásnak; egy régen elfelejtett és ezerszeresen jóvátett ifjúkori hiba miatt nyers ridegséggel eltaszítja magától a legjobb hitvest és a leggondosabb anyát. Nehézkes, indulatos, makacs parasztermészet, kiből a meggyőző-dés erejét a fanatizmus perzselő tüze váltja fel. Inkább elpusztul, de a jussából nem enged, a fejébe vett szándéktól nem tágit.

Ezekben igyekeztem vázolni, a saját benyomásaim alapján és az egyes szerepek

futólagos analizisével egybekapcsoltan, Beregi vendégjátékának felejthetetlen négy alakítását. Aki így tud játszani a szív és a lélek hurjain, aki így tud hozzásimulni a költő legtitkosabb intencióihoz s akiben annyira megvan az utánérzésnek és más emberek lényébe való behatolásnak a képessége, az nemcsak a játék technikájának, vagyis a főntebb említett külső kellékeknek, hanem az igazi színjátszás belső követelményeinek is szuverén mestere. S e ritka tehetségét, e fényes tulajdonságainak érvényesítését nem tekinti öncélnak, hanem önzetlenül a költő, a szerep és a mű szellemének szolgálatába állítja azokat. Igazi szószólója, öntudatos, hatalmas szövesőve az írónak. Nem parádés virtuóz, hanem teremtő művész, mert minden alakjában van valami a saját szíve vé-réből, a saját lelke hevületéből. Ő az alakjaiban él s ezek mind ő benne kelnek életre.

Vajha a mi színészeink Beregi vendégszerepléséből kellő okulást és tanulságot merítenének, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy az ilyen vendégjáték csak akkor jár igazi pozitív eredménnyel, ha célját nem a közönség gyönyörködtetésében meríti ki, hanem egyúttal a vidéki színészet előbbrevitelének, hathatós fejlesztésének tényezőjeként is szerepel. Ez volna az a fontos nevelési feladat, mely a főváros elsőrangú művészeire hárul, s amelyet állami támogatással, törvszerűen rendezett vendégszereplésekkel kellene megoldani. Ez a helyes és tudtommal egészen eredeti eszme Grüner Samu ügyvéd urtól, a színügyi bizottság lelkes tagjától ered s én azt e helyen a vidéki színészet országos felügyelője, Festetics Andor gróf és a Nemzeti Színház jelenlegi vezetője, Somló Sándor címére továbbítom azzal a kéréssel, hogy alapos megfontolás tárgyává tegyék s hogy ennek a következményeiben feltétlenül áldásos ideának illetékes helyen ékes szószólói legyenek.

Hátra van még, hogy néhány sorban megemlékezzem társulatunk azon tagjairól, akik a Beregi estélyek folyamán is tanujelét adták nem közönséges rátermettségüknek. Molnár Vilma mint Alvingné, Sik mint Laertes és ügyész, Virányi mint Engstrand és Remete a Vörös talár vallató birájának szerepében becsülettel állották meg helyüket s Beregi hatalmas egyéniségének igéző hatása mellett is figyelmet keltettek. Azt hiszem azonban, hogy helyes nyomon haladok, ha S. Küsthy Margitot kiemelem e kollektív dícséret szűk keretéből. Amit a mi kedvelt hösnőnk a szende Ophelia, a fennkölt gondolkozású Vanna és az egyenes lelkű, rusztikus Janetta szerepében nyújtott, az magának Bereginek az állítása szerint is messze felülmúlja a legjobb vidéki színpadokon látható alakítások átlagát. Meghatottan szemlél-tük a szüzies Ophelia szomorú tragédiáját, aggódva lestük Guidó és Prinzi-valle, a kötelesség és az ébredő szerelem közt vergődő Vanna szörnyű vívódását és megrendülten néztük Janetta boldogságának összeomlását és lelki meghasonlását, mely őt élete akaratlan, de cinikus megrontójának a legylkölésába sodorja.

Öszintén örülünk, hogy Beregi vendégszereplése alkalmat adott Kürthynek sokszor méltott tehetségének ily várakozáson felüli kifejtésére. Hiába, az alkalom szüli — a nagyságot, a hirt és a dícsőséget.

HIRDETÉSEK.

**BÉRBEADÓ
ZONGORA.**

Egy teljesen jókarban
levő zongora bérbeadó.
Bővebb értesítést ad a
kiadóhivatal. 3-3

Legfinomabb
teáskanna védjeggyel ellátott
teakeverék

kapható: *—4

Weidinger S. és Zs.
és **Veszelinovits Péter** urak
kereskedéseiben Zomborban.

**ELADÓ
DOHÁNYTŐZSDE.**

Egy dohánytőzsde forgalmas
helyen eladó.
Cim a kiadóhivatalban meg-
tudható. 3-3

Hungária fürdő

**A fürdők használati ideje 1906.
évi szeptember hó 1-től.....**

Mindennap reggeli 6
órától kezdve esti 6
óraig a nagyközönség
rendelkezésére áll.

**|||Gőzfürdő:|||
Urak részére**

mindennap déli 1 óráig
: kedden délután is. :
.: **Hölgyek részére** :.
hétfőn, szerdán, pén-
teken és szombaton
d. u. 2-től 6 óráig.

**A kádfürdőkét hölgyek és urak mindennap, vasár-
nap d. u. kivételével használhatják.**

**Diákjegyek csak kedden
és iskolásleányok ré-
szére fürdőjegyek csak
szerdán d. u. adatnak ki.**

Allandóan friss víz folyik.

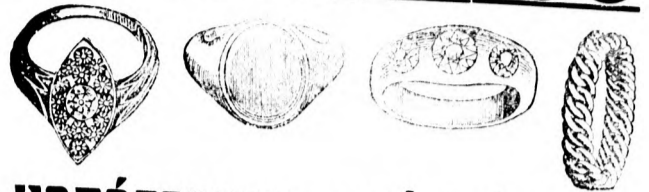
Masseur, tyukszemvágó, fodrász
a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár-
mely naptól fogva lehet. =

A fürdőárak a jegyelárusítóknál
és **Zsulyevits Mihály** fürdő-
= fodrásznál megtudhatók. =

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK.

Ékszer, óra, brillant és gyémánt-
árak, ezüst- és chinaezüst disztár-
gyak, evőeszközök dus választékban
a legszebb és legolcsóbb kivitelben

kapható

Keszler Dezső

órás és ékszerész, zálogházi becsüs,
Zombor, főutca.

A híres „WALTHAM” zsebórák egyedüli raktára. 20 évi jótállás mellett.
Ugyanitt egy zálogházból visszamaradt teljesen új **PHONOGRAPH**
10 darab dupla lemezzel olcsó árban eladó. 8-4

1779/1906. szám.

Pályázati hirdetmény.

Madaras község képviselőtestületé-
nek 1906. évi október hó 31-én kelt
határozata értelmében az alulírt elől-
járóság ezennel közhírré teszi, hogy az
utcák és terek szabályozási vonalainak
megállapítására vonatkozó munkálatokra
pályázatot hirdet.

Felhívatnak vállalkozni szándékozó
és erre jogosult mérnök urak, hogy
részletes ajánlataikat **folyó évi de-
cember hó 31-ig** az alulírt elől-
járóságnál nyújtsák be.

A munkálatok az erre vonatkozó
megyei szabályrendelet szigorú betar-
tásával lesznek elkészítendőek.

Madarason, 1906. december 12-én.

Vidakovits Balázs, jegyző. 2-1
Varga Adám, bíró.

5529/1906. szám.

Pályázati hirdetmény.

Kula nagyközségben lemondás foly-
tán megüresedett és előleges havi rész-
letekben 900 korona illetve 800 korona
évi fizetéssel javadalmazott III. és IV.
községi irnoki, továbbá elbocsájtás foly-
tán megüresedett és utólagos havi rész-
letekben fizetendő napi 2 korona dija-
zással javadalmazott állandó díjnoki
állásra ezennel pályázatot hirdetek, fel-
hívom az ezen állást elnyerni óhajtokat,
hogy szabályszerűen felszerelt kérvé-
nyeiket hozzám **1907. évi január
hó 5-éig** annál is inkább nyújtsák
be, mert a később érkezettek figye-
lembe venni nem fogom.

Kula, 1906. december hó 12-én.

Dr. SZÉCHÉNYI,
főszolgabíró. 3-1

Föld- és erdőeladás.

Szlavóniában egy 3000 katasztrális
hold nagyságu, egy darabban fekvő
birtok, nevezetesen: 1000 hold szántó-
föld, 200 hold rét, 1800 hold vágásra
alkalmas tölgy-, bükk-, gyertyán-, kőris-
és szilfaerdő, mely holdanként 50-60
öl tűzi- és ipari célokra alkalmas fát
szolgáltató, — szép urilakkal, gazdasági
épületekkel és felszerelésekkel, **hol-
danként 350 frtért eladó.** A
vételár 25%-ának lefizetése után a többi
amortizációval törleszthető. Az egész
birtok szép sík, nem hegyes vidéken,
országut mellett, két vasuti állomás
között, tőlük 2-12 kilométernyire fek-
szik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3-2

9077/1906. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bácsfeketehegy község képviselő-
testülete által rendszeresített községi
írnoki végrehajtói állás betöltése cél-
jából pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása a községi
pénztárból 600 korona havi előleges
részletekben.

Felhívatnak a pályázni szándéko-
zókat, hogy pályázati kérvényeiket 6/1887.
sz. vármegyei szabályrendeletnek meg-
felelőleg felszerelve sajátkezűleg írva,
eddig működésüket igazoló okmánnal
is felszerelve **f. évi december 30-ig**
hozzám annyival inkább nyújtsák be,
mivel később érkezők figyelembe vé-
tetni nem fognak. Választási határidő
utólag fog kitűzteni.

Topolya, 1906. december 5-én.

Császár Péter,
főszolgabíró. 2-2

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

nagy napilap

„AZ UJSÁG.”

Előfizetési ára:

Egész évre	:	:	:	:	:	28	kor.
Fél évre	:	:	:	:	:	14	”
Negyedévre	:	:	:	:	:	7	”
Egy hónapra	:	:	:	:	:	2.40	”

December hó első felében AZ UJSÁG minden előfizetője ingyen és bérmentve megkapja AZ UJSÁG gyönyörű **Album Naptár** ajándékát színes műmellékletekkel.

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.

KENDER-IPAR.

Egy a legújabb **találmányaim** az

EPOCHAL KENDERTÖRŐGÉP

a gróf Chotek-féle kendergyárban Futakon üzemben látható.

További szabadalom alatt lévő új találmányaim a következők: a „**TEMPERAER**” kenderáztató, amellyel lágy vízzel 48 óra és kútvízzel 70 óra alatt az áztatás befejezhető. Ezen eljárás mellett áztatott kender minőség és színben az olasz kendert majdnem túlhaladja, a „**FUROR**” szarítókészülék, amely fehérítő szerkezettel is bír és végre a „**DUPLET**” tilológép.

Kender kikészítőtelepeket saját rendszerem szerint szövetkezeti uton alapítok és berendezek.

Érdeklődőknek szívesen szolgálok felvilágosítással.

Ifj. **THIEL KONRÁD,**

Futakon. (Bácska.)

10—2

3237/1906. szám.

Pályázat.

Opalánka község jegyzői irodájában egy irnoki állás ideiglenesen betöltendő, 2 (kettő) korona napidij mel-

lett. Ajánlatok a községi előjárásnál teendők meg. Az állás azonnal elfogalható.

Opalánka, 1906. december 6-án.

Bikár György,
közs. jegyző.

3—2

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

A monostorszeg-apatini ármentesítő és belvisszabályozó társulattól.

263/1906. szám.

A monostorszeg-apatini ármentesítő és belvisszabályozó társulatnál egy

fűtői állás

üresedett meg. Az állás 500 korona azaz ötszáz korona bérrel, szabad lakással van javadalmazva. Állás egy évi próba időre töltetik be. Bővebb felvilágosítást a társulati igazgatóság (Apatin) nyújt. Ez állásra reflektálók (vizsgázott fűtő előnyben részesül) **folyó évi december hó 26-ig** az igazgatóságnál jelentkezhetnek, illetve eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványaikkal felszerelt kérvényüket oda nyújtják be.

Az igazgatóság.

Házeladás.

Csonoplyán egy ház, mely jelenleg vendéglő, bolt és mészárszékül szolgál, szabad kézből eladó, esetleg kiadó. — Bővebb értesítést ad

Faddi István,
Csonoplyán.

2—2